

- Ad Hoc Committee of Members of the Unification Church:
Our Response; HSA-UWC, 4 West 43rd Street, New York
10036, U.S.A z.j.

Aanhangsel

Sun Myung Moon is de leider van diverse organisaties. De Verenigingskerk is niet de enige. F. Haack noemt in zijn „Jugendreligionen” p. 106 de volgende instellingen die met Moon verbonden zijn:

The colligiate association for the research of the principles (CARP)
The freedom leadership foundation (F.L.F.)
The international federation for the victory over communism (IFVC)
The international federation for worldpeace and unification (IFWU)
The international one world crusade (IOWC)
The international cultural foundation (ICF) (met als onderdelen „The little angels”, „Korean Folk Ballett”, „The New York City Symphony orchester”, „The new hope singers”).
The international conference of the unity of sciences (ICUS)
The professors world peace academy (P.W.P.A.)
The national prayer and fast committee
The world students conference
The Japan-US goodwill seminar
Project Unity
World Freedom Institute
International re-education foundation
Creative community project
New education development corporation
American youth for a just peace
Committee for responsible dialogue
Day of hope tour
Council for unified research and education
en diverse andere locale organisaties.
In Nederland zijn bekend:
Nieuw Leven
Federatie voor wereldvrede („Stop de SS-20 raket”)
Verder heeft de beweging diverse tijdschriften (in Nederland „Doorbraak”) en bezit vele winkels en fabrieken (waarvan de bekendste een wapenfabriek en een ginseng-thee fabriek zijn).

DE MISSIE VAN HET GODDELIJK LICHT
VAN GOEROE MAHARAJ JI

EEN SUBJEKTIEVE DUIDING

W. Haan

*„Er leefde eens een kikkertje,
al in een boerensloot.
Maar hij wou daar echt niet blijven,
dan ging hij nog liever dood.*

*Hij kwaakte veel, ja heel erg veel,
want honger had hij niet.
Hij vond de boerensloot maar stom,
't is alles kroos wat je ziet.*

*Het andere volk in deze sloot
begon zich aardig aan hem te storen.
Wat verbeeldde hij zich wel,
dat hij niet meer bij hen wilde horen.*

*Toen nam hij een heel kloek besluit,
en ging alleen op pad,
op zoek naar een veel grotere sloot,
die hij in zijn verbeelding had.*

*Het kikkertje draagt nu een bril,
door het lezen van te veel boeken,
want hij was zo ten einde raad,
dat hij het zelfs daarin begon te zoeken.*

*Het einde schijnt nog niet in zicht,
maar hij blijft toch steeds nog hopen,
ook al is hij al vele malen,
in een verkeerd slootje gelopen.”*

Bep Weeteling, dec. 1979.

Toen de redactie van dit tijdschrift me een aantal maanden geleden vroeg een artikel te schrijven over „Divine Light Mis-

sion" (Missie van het Goddelijk Licht) heb ik onmiddellijk toegezegd. De relatief korte periode waarin ik intensief contact had met deze oosterse meditatiegroepering heeft een stempel achtergelaten.

Het verhaal over Divine Light Mission is namelijk een tijd lang verweven geweest met mijn eigen verhaal. Het is een verhaal van gewetenskonflikten, van frustraties en van ergernis; maar ook van sympathie, bewondering en verwondering. Een verhaal dat niet afgesloten is, maar doorgaat. Ik moet de lezer bekennen dat mijn aanvankelijk enthousiasme voor het schrijven van dit artikel geleidelijk aan is afgenomen. Het is moeilijk eigen gevoelens te beschrijven, conflicten in verband met de eigen groei naar volwassenheid te herkennen en te erkennen, en tegelijkertijd ook zoveel mogelijk objektieve informatie in één en hetzelfde artikel op papier te zetten.

1. Voorgeschiedenis

Het verhaal begint tijdens de kerst van het jaar 1979, met de ontmoeting van een persoon die een ongelooflijke indruk op me maakte. Een persoon wiens openheid en emotionele volwassenheid als het ware „uitstraalde". Aan deze – haast extatische – ontmoeting gaat uiteraard een voorgeschiedenis vooraf. Ik ben opgegroeid in een mijnwerkersmilieu, opgevoed met een duidelijk aangebracht normen- en waardenpatroon: „De toekomst ligt in de fysieke gezondheid en het hebben van een goede baan". Een gesloten opvoeding, waaraan het uiten van emoties vreemd is: „Een jongen huilt niet . . .; laat niet zien wat je voelt; er zou wel eens misbruik van gemaakt kunnen worden . . . etc. etc.". Na de lagere school V.W.O. opleiding en daarna theologie-studie aan de Hogeschool voor Theologie en Pastoraat te Heerlen. Inmiddels zeer geëngageerd bij en actief in een zogenaamde Kritische Gemeente (een ontwikkeling binnen de geïnstitutionaliseerde kerken van kleine groepjes christenen die kritisch willen staan tegenover de (kerkelijke) overheden en tegelijkertijd de joods-christelijke traditie trouw willen blijven). In deze gemeenschap van gelovigen in aanraking gekomen met geheel nieuwe waarden: het sociaal engagement moet een wezenlijk onderdeel vormen van het leven van een gelovig mens. Het is zaak de verdrukte en geknechte mens in onze samenleving bij te staan. De geïnstitutionaliseer-

de kerken functioneren vaak nog slechts als „opium van het volk". De opdracht van met name christenen ligt in het werken aan een nieuwe wereld, een nieuwe mens, die zal zijn „Alles in allen".

En dan . . . een persoon die een indruk op je maakt die moeilijk onder woorden is te brengen. Een lid van een „oosterse sekte" hoor je later. Weer iemand met een geheel verschillend „geloof": God is niet een persoon of een macht buiten de mens („Zoals de kerken ons altijd hebben willen doen geloven" . . .), maar iets binnen in de mens, een werkelijkheid die je „aan den lijve" ervaren kunt. Een persoon moet eerst innerlijk veranderen voordat hij de wereld kan veranderen. „Een blinde kan andere blinden niet helpen". Pas als de mens zichzelf heeft gevonden en tot volledig eenheidsbewustzijn is gekomen kan hij anderen pas waarlijk helpen.

Dan is er de uitdaging om die twee schijnbaar zo tegenstrijdige visies tot een synthese te brengen. Zou het mogelijk zijn om de „harde maatschappelijke aktie" en het „innerlijk licht" tot een eenheid samen te smelten?

En omdat de theologie-opleiding toch niet meer helemaal bevredigend is, besluit je om 't risico maar te nemen en naar Amsterdam te verhuizen om Divine Light Mission aan een nader onderzoek te onderwerpen onder het motto „Ik ga een kandidaatsskriptie schrijven over oosterse religieuze bewegingen in Nederland". „Jij?" vragen vrienden en kennissen zich verbaasd af . . .

2. Eerste kennismaking¹

Wie interesse heeft voor Divine Light Mission kan in één van de plaatselijke centra (in ons land een vijftal) „satsang" (lett. „in de nabijheid van waarheid") bijwonen. In Amsterdam is het landelijk hoofdkwartier van de beweging gevestigd. Iedere avond wordt satsang gegeven in de „aśram" (een spirituele woongemeenschap) van de beweging.

Wie voor het eerst de „satsang-hal" binnentreedt kijkt toch wel even verwonderd rond. In een voormalige danszaal staan circa honderd stoelen netjes opgesteld. Voorin de zaal een podium, waarop centraal een grote stoel met daarboven een foto van de geestelijk leider van de beweging, goeroe Maharaj Ji. Naast deze grote stoel een ietwat kleinere, gemakkelijke bureaustoel

met een staande mikrofoon ervoor. En aan de andere kant naast de „centrum-stoel” vaak nog een kleurentelevisie aangesloten op video-apparatuur. Tegen achten wordt de avond geopend als de „satsang-koördinator” aan een van de aanwezige „premies” (lett. „minnaar van God”; volgeling van goeroe Maharaj Ji) vraagt om satsang te geven. Meestal antwoordt de betreffende premie bevestigend en neemt plaats op de kleinere stoel achter de mikrofoon. Na een korte meditatie begint satsang dan.

Iedereen die voor de eerste keer satsang heeft beluisterd zal er een andere duiding aan geven. De een noemt 't „opwekkingspreek”, „een ietwat verwarrend geheel met oneindig veel herhalingen”. De ander ervaart een soort energie-overdracht en voelt een „innerlijke vibratie” bij het aanhoren van de woorden van de spreker. Wat mezelf betreft: van het begin af aan is me de eerlijkheid en openheid opgevallen waarmee premies over zichzelf vertellen. De een spreekt stotterend, gebroken over eigen onmacht, de ander spreekt met de zekerheid van een rondtrekkend boeteprediker een heel uur vol. Satsang zie ik als een ongestructureerd vertellen over persoonlijke ervaringen met de meditatie die beoefend wordt. In praktisch elke satsang kunnen we twee centrale momenten aantreffen: goeroe Maharaj Ji die voor premies de personifikatie van de gelukservaring is die de meditatie met zich meebrengt, en de „mind” (lett. verstand) die premies van de voor-noemde gelukservaring wil afhouden. Deze twee zijn volgens de premies in een altijddurend konflikt gewikkeld dat zich ook binnen de premie zelf afspeelt.

Volgens premies kun je pas van echte satsang spreken als je ware zelf satsang geeft, m.a.w. als je ego uitgeschakeld wordt. De satsang wordt besloten met de formule „Boli Śri Satgurudev Maharaj Ki Jai” (lett. „Alle lof en glorie voor de ware levende meester en koning”) en de spirituele groet „Jai Satchit Anand” (lett. „Waarheid, bewustzijn en gelukzaligheid zijn je toegewenst”).

Nadat twee of drie premies het woord hebben gehad, zingt een van hen met gitaarbegeleiding een van de (engelstalige) spirituele liederen (als een soort „Zwischen-spiel”).

Na de muzikale onderbreking krijgt nogmaals een aantal premies het woord. Dan volgt soms nog een video van goeroe

Maharaj Ji, waar alle aanwezigen weer eens goed recht voor gaan zitten en tot slot wordt „arti” gezongen door alle aanwezige premies.

Arti is in de hindoeïstische traditie een bekend devotioneel gebruik. Een schaalje met wat verse bloemen en een kaarsje wordt heen en weer bewogen voor de afbeelding van de god die men vereert. In het loflied dat bij deze plechtigheid gezongen wordt, kan men centrale punten van de „geloofsopvatting” terugvinden die aan het ascetische leven van de premies ten grondslag ligt. Wie dit lied zingt, bevestigt daarmee zijn innerlijke verbondenheid met goeroe Maharaj Ji en ook de centrale positie die de goeroe inneemt in het leven van de premie.²

3. *Het vervolg*

Wanneer iemand blijkt geeft van zijn interesse en vaker de satsang-bijeenkomsten bezoekt en ook om meer informatie vraagt, dan wordt de mogelijkheid geboden zogenaamde aspiranten-avonden te bezoeken.

Aspiranten-avonden komen in grote lijnen overeen met de satsangavonden. De groep is echter kleiner (in mijn geval 4 à 5 personen) en de satsang is meer toegespitst op de situatie van de aspirant. Over en weer kunnen vragen worden gesteld. De aspirant stelt vragen als hij nog onduidelijkheden heeft (de antwoorden brengen overigens zelden meer helderheid) en de aspirantenbegeleider stelt vragen, als hij wil weten of de aspirant „spiritueel vorderingen maakt”.

Verder bestaat er nog de mogelijkheid om satsang van goeroe Maharaj Ji te lezen (in de periodieken „Divine Times” en „Elan Vital”) en satsang te beluisteren (bijna alle satsang van goeroe Maharaj Ji wordt op kassette-tape opgenomen en kan via de aśram betrokken worden).

Een derde en vaak beslissende voorbereidende fase wordt gevormd door de aspiranten-meetings, meestal onder leiding van een „initiator” (een door de goeroe geïmporteerd functionaris die aspiranten mag inwijden in de meditatietechnieken).

Omdat deze door Maharaj Ji zelf zijn onderwezen om de „knowledge” (lett. „kennis”) namens hemzelf aan aspiranten te geven, staan ze in bijzonder hoog aanzien bij de beweging. Deze rondreizende „inwijders” ontvangen dientengevolge een

voorkeursbehandeling in elke ašram waar ze arriveren om knowledge te geven.³

De aspirant ondergaat tijdens de aspiranten-meetings een soort marathon-satsang (soms tien uur durend). Ook een persoonlijk onderhoud met de initiator maakt deel uit van de meetings. Het is aan de initiator om uiteindelijk te beoordelen of iemand rijp is voor knowledge of niet.

ERVARINGEN

'Bekerings-freaks' komen wel in alle nieuwe religieuze bewegingen voor. U kent ze wel: zij die met een geforceerde glimlach de potentiële rekrut aanschieten en hem vertellen 'hoe fijn het toch allemaal wel is als je eenmaal...'. Ook bij Divine Light Mission kun je premies van dit kaliber aantreffen.

Opvallend is verder de onwetendheid van de aspirant als het erom gaat wat 'knowledge' nu eigenlijk wel voorstelt. De meeste aspiranten hebben nog nooit iets van de beweging gehoord of erover gelezen als ze met Divine Light Mission in aanraking komen. Hun informatie krijgen ze van de beweging. In gesprekken met premies hebben de aspiranten de wonderbaarlijkste verhalen over de knowledge gehoord. Ook tijdens de aspiranten-satsang wordt in de meest positieve bewoordingen over knowledge gesproken. De verwachtingen zijn daarom meestal zeer hoog gespannen. Negatieve ervaringen met het beoefenen van de meditatietechnieken en problemen die de missie in het verleden had te verduren, blijven buiten het gezichtsveld van de aspiranten. De aspiranten-begeleider tracht de hoge verwachtingen vaak wel iets te temperen. De vaagheid van de bewoordingen echter en de geheimzinnigheid waarmee de knowledge blijft omfloerst, veroorzaken bij wijze van spreken magisch-okkultistische dimensies rond de knowledge, waardoor de nieuwsgierigheid van de aspirant wordt vergroot. Helaas moet nogmaals gekonstateerd worden, dat er volstrekt niet wordt gewezen op de gevaren, beter gezegd op de mogelijk negatieve konsekventies die aan het beoefenen van de meditatietechnieken, zoals die door goeroe Maharaj Ji worden geleerd vastzitten.

Mijn ervaring is dat de psychische konditie van de aspirant nauwelijks wordt betrokken bij de motieven of iemand wel of niet knowledge wordt gegeven.

Het beoefenen van meditatie kan gepaard gaan met sterke, emotionele ervaringen.⁴ Mensen worden dan op een vaak harde manier met hun eigen innerlijk gekonfronteerd. Het zijn soms ervaringen die een psychisch labiel mens niet aankan. Terwijl mensen die reeds een zekere stabiliteit hebben verworven, gesterkt kunnen worden en vaak een grote mate van zelfvertrouwen uitstralen, kunnen psychisch labiele mensen nog verder in de put terecht komen.

Tevens moet echter gewezen worden op het feit dat er vanuit de beweging nauwelijks enige vorm van dwang of pressie wordt uitgeoefend op de aspirant, zodat het tempo volledig door hem zelf wordt bepaald.

Als uitermate belangrijk, ook in de beoordeling of iemand rijp is voor knowledge, wordt de intensiteit waarmee iemand naar knowledge verlangt, gezien. 'Zodra iemand die kennis echt wil, krijgt hij ze ook,' zo wordt gezegd. Voorwaarde is dan wel dat de mind opzij wordt gezet. Zolang de mind het bewind voert zijn er altijd de 'concepts' (lett. opvattingen) die de aspirant van het verlangen naar knowledge proberen af te houden.

Het woordje 'mind' wordt binnen de premie-gemeenschap gedefinieerd als de 'gekonditioneerdheid', d.w.z. alle vervreemdende invloeden die de mens van zijn ware aard hebben doen afdwalen.

Soms ontaardt de strijd die tegen dit woord wordt gevoerd echter in een volstrekte irrationaliteit. Elke kritiek en objectieve benadering worden dan als mind bestempeld. Als iemand zich slecht voelt of gedurende lange tijd geen goede ervaringen heeft tijdens meditatie, dan is de betreffende persoon 'in zijn mind'. Gesprekken met buitenstaanders worden vaak uit de weg gegaan, omdat dat wel eens de mind zou kunnen stimuleren.

Het westerse denken (waar de wetenschappelijke kennis, de ratio en het kritische verstand een centrale plaats innemen) schijnt een wrange smaak te hebben achtergelaten bij de leden van de nieuwe religieuze bewegingen. Het verstand wordt gezien als de belangrijkste exponent van het materialistische denken (dat geen ruimte laat voor vragen rond de laatste zin van het menselijk bestaan, voor metafysische werkelijkheden en de godsvraag); het materialistisch denken dat zo sterk wordt verafschuwd door de jonge mensen, bij wie de vraag naar het

uiteindelijke, de goddelijke kern van het leven centraal staat. Het geloof in de wetenschap – hoe paradoxaal het ook moge klinken – is m.i. een van de belangrijkste groeibodems van de nieuwe religiositeit zoals deze tot uitdrukking komt in de oosterse meditatiegroeperingen.

4. De inwijding en het ascetische leven van de premies

Als de aspirant is gewikt en gewogen en 'rijp' bevonden voor de knowledge, wordt een 'knowledge-session' georganiseerd, tijdens welke de aspirant wordt ingewijd in de vier meditatietechnieken. Wat er tijdens zo'n inwijdingsritueel gebeurt wordt volledig geheim gehouden. De premie belooft tijdens de gebeurtenis met geen woord tegenover buitenstaanders te reppen over de aangeleerde meditatietechnieken.

De reden van de geheimhouding ligt waarschijnlijk allereerst in de overtuiging dat de meditatietechnieken en de inwijding zonder de wil om er in een leven van devotie aan Maharaj Ji iets mee te gaan doen toch geen zin heeft. Anderzijds zal de bekendheid met het feit dat we hier te maken hebben met technieken die ook door andere groepen worden gebruikt, de belangstelling voor Divine Light Mission ook geen goed doen. Van centraal belang is de relatie die wordt aangegaan tussen goeroe en discipel. Zonder deze relatie is de meditatie van 'nul en gener waarde' (sic).

Wat houden de meditatietechnieken die met de naam 'knowledge' worden aangeduid nu precies in?

De technieken worden door verschillende auteurs tamelijk nauwkeurig beschreven.⁵ We hebben hier te maken met vier technieken, namelijk meditatie op het 'licht', 'geluid' meditatie (waardoor Hemelse Muziek gehoord kan worden), meditatie op 'nektar' en tenslotte de 'woord-meditatie' (Holy Name).

De eerste techniek gaat terug op de voorstelling van het 'openen van het derde oog'. Door met duim en wijsvinger de oogballen naar elkaar toe te duwen kan de premie 'goddelijk licht' zien. In de Tantra-Yoga wordt deze techniek 'Śivanetra' genoemd.

Bij de tweede techniek moeten de oren met de duimen dichtgeduwd worden. De premie kan dan de 'innerlijke energie horen stromen', een geluid dat klinkt als 'goddelijke muziek'. Deze techniek wordt uitvoerig door Swami Sivananda in zijn

'Bliss Divine' (Sivanandanagar, Divine Life Society, 1974) beschreven en wordt in de beweging van de Radha Soami Satsang 'Shabd Yoga' genoemd.

De nektar meditatie (de derde techniek) is een relatief moeilijke yogaoefening. De tong moet zover mogelijk in de keel teruggebogen worden. In de Prānāyāma-Yoga (waarbij gebruik wordt gemaakt van het ritme van de ademhaling) geldt deze techniek als bijzonder moeilijk en kan pas na een lange periode van praktiseren ervaren worden.

De 'nektar' die op deze manier geproefd wordt, is volgens Divine Light Mission dezelfde stof waarmee Jezus zich veertig dagen lang in de woestijn in leven heeft weten te houden. Tenslotte de meditatie op het 'Woord' (Holy Name), een techniek die 24 uur lang kan worden beoefend. Deze techniek heeft iets weg van de 'Mantra-meditatie' zoals we deze ook bij bijvoorbeeld Transcendente Meditatie aantreffen. Deze 'Holy Name' kan volgens premies ontdekt worden als we heel geconcentreerd luisteren naar een klank achter in de keel.⁶ De klank die gebruikt wordt is de mantra 'Soham' resp. 'Hinsa' (lett. 'zwaan'). Nogmaals moet ik echter beklemtonen, dat belangrijker dan deze vier meditatietechnieken het erkennen van goeroe Maharaj Ji als de 'Satguru', de Perfekte Meester is.

Het leven van de premie kent een drietal zwaartepunten:

a. *Satsang*: van de premies die in de aśram wonen en in mindere mate zij die in een ander kommunitair verband leven, wordt verwacht dat ze liefst iedere avond satsang bezoeken. Ook buiten de satsang-avonden vindt individuele satsang plaats. Als een premie met vrienden over zijn/haar meditatieve ervaringen praat, wordt dat ook satsang genoemd. Buiten de meditatietechnieken in de strikte zin kan dus ook satsang tot de 'ascetische pijlers' van het premiebestaan worden gerekend. Doordat satsang idealiter zo vaak mogelijk plaatsvindt, funktioneert het als een stimulering en versteviging van de groepsidentiteit (over het belang van deze stimulering zal ik later nog spreken).

b. *Service* (lett. dienst): volgens de geschriften van de 'Sant Mat'⁷ zijn er vier soorten service: 1° lichamelijke arbeid; 2° service door je bezit te delen met de goeroe (d.m.v. schenkingen, financiële bijdragen e.d.); 3° service met het verstand

